

۱۷۱/۱۰۱۷۲
۱۷۱/۲۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۰۱۹۵۹

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه جهت اخذ کارشناسی ارشد پرستاری

آموزش بهداشت روان

بررسی میزان "قاطعیت" و ارتباط آن با "اضطراب" در دانشجویان رشته

های پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران ۱۳۸۶

استاد راهنما:

سرکار خانم دکتر ترانه تقوی

دانشجو:

محمد آقاجانی

تیرماه ۱۳۸۷

۱۰۸۹۵۹

کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی تهران

۱۳۸۷/۱۱/۰۶ ۱۴

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

پایان نامه جهت اخذ کارشناسی ارشد پرستاری

آموزش بهداشت روان

بررسی میزان "قاطعیت" و ارتباط آن با "اضطراب" در دانشجویان رشته های

پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران ۱۳۸۶

استاد راهنما:

سرکار خانم دکتر ترانه تقوی

استاد مشاور:

سرکار خانم ناهید دخت شریفی

استاد مشاور آمار:

جناب آقای عباس مهران

دانشجو:

محمد آقاجانی

تقدیم به:

پدر بزرگوارم که درس اراده، پشتکار و فداستن را به من آموخت.

مادر عزیزم که با صفای باطنی و قلبی آکنده از عشق، محبت و صداقت را به من

آموخت.

خدایا! چنانم کن که هیبت و شکوه پدر و مادرم، همچون شکوه پادشاهان در دلم جای گیرد و توفیق اطاعت آنان را به من عطا کن و فرمانبرداری و خدمتگزاری ام را درباره ایشان، در نظرم از خواب نوشین، گواراتر و برکام جانم از شهد شیرینی که بر جان تشنه کامان می ریزند دلپذیر تر فرما، تا خواست و آرزوی ایشان را بر خواست خودم مقدم بدارم و همواره رضایت آن دو را بر رضایت خویش برگزینم.

تقدیم به:

خواهران و برادرانم که همیشه مامی و مشوق من در زندگی بوده اند.

سپاس و تشکر:

به نام حضرت دوست که هر چه داریم از اوست به اوست

خدایا این عزت برای من کافی است که من بنده توام و این افتخار برای من کافی است که تو پروردگار منی. تو

آن کوزه ای که من دوست دارم پس مرا آن کوزه فراده که دوست داری.

مراتب تشکر و قدردانی خویش را حضور استاد ارجمندم، سرکار خانم دکتر ترانه تقوی که در تمام مراحل تحصیل و بویژه این پژوهش با سعه صدر، تعهد، علم و تجربه خویش، راهنمایی جامع و کامل برای من بوده اند، تقدیم می نمایم.

مراتب سپاس و تشکر خویش را از استاد گرانقدر، سرکار خانم شریفی که با دقت نظر، علم و مهربانی خویش مرا در بهتر انجام دادن کار یاری نموده اند، ابراز می نمایم.

از راهنمایی های بیدریغ استاد محترم آمار، جناب آقای مهران در تمامی مراحل پژوهش کمال تشکر و قدردانی را دارم.

از اساتید محترم ناظر جناب آقای تفاق و سرکار خانم نوغانی کمال تشکر و قدردانی را دارم.

مراتب سپاس و تشکر خویش را به مسئول محترم تحصیلات تکمیلی سرکار خانم دکتر دهقان نیری و معاونت محترم پژوهشی سرکار خانم رحیمی کیان تقدیم می نمایم.

همچنین از کلیه دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران کمال تشکر و قدردانی را

الحمد لله الرب العالمین

دارم.

چکیده:

عنوان: بررسی میزان "قاطعیت" و ارتباط آن با "اضطراب" در دانشجویان پرستاری و مامایی

دانشگاه علوم پزشکی تهران ۱۳۸۶

زمینه و هدف: قاطعیت بالا و اضطراب پایین عوامل مهمی در برقراری ارتباط مناسب، افزایش تواناییهای ذهنی، تفکر انتزاعی، قدرت و استقلال و رفاه شخصی در دانشجویان پرستاری و مامایی می باشد. از طرفی سرویس های بهداشتی حاضر نیاز به پرستاران و ماماهاى قاطع جهت فراهم کردن نیازهای مددجویانشان دارند. مطالعات اندکی در این زمینه صورت گرفته است. هدف از این مطالعه تعیین میزان قاطعیت و اضطراب و ارتباط بین آنها می باشد.

مواد و روش: این پژوهش یک مطالعه توصیفی- تحلیلی از نوع همبستگی است. ۱۷۳ دانشجوی پرستاری (۶۸ پسر، ۱۰۵ دختر) به ترتیب به شیوه سرشماری و سهمیه ای و ۷۷ دانشجوی مامایی به شیوه سرشماری از دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۸۶ انتخاب شدند. اطلاعات با استفاده از ابزار خود گزارشی شامل "فرم اطلاعات شخصی"، "پرسشنامه اضطراب نهان اسپیلبرگر" و "مقیاس سنجش قاطعیت گمبریل و ریچی" جمع آوری شد. اطلاعات با استفاده از روشهای آماری توصیفی و تحلیلی در نرم افزار SPSS 11.5 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج نشان داد اکثریت دانشجویان پرستاری و مامایی قاطعیت متوسط و اضطراب پایین داشتند. در مجموع ۷۱/۱ و ۷۱/۴ درصد از دانشجویان پرستاری و مامایی به درجاتی دارای قاطعیت پایین بودند. همچنین ۴۳/۳ و ۳۶/۴ درصد از دانشجویان پرستاری و مامایی درجاتی از اضطراب را دارا بودند. ضریب همبستگی پیرسون ارتباط معکوس و معنی داری را بین قاطعیت و اضطراب در دانشجویان پرستاری ($r = -0/51, p < 0/001$) و مامایی ($r = -0/449, p < 0/001$) نشان می داد. برخی از متغیرهای دموگرافیک اختلاف معنی داری با قاطعیت و اضطراب دانشجویان داشتند.

نتیجه گیری: آموزش دانشگاهی نقش اساسی را در بوجود آوردن دانشجویان با قاطعیت بالا و اضطراب پایین دارد. قاطعیت دانشجویان پرستاری و مامایی می تواند از طریق تلاش متمرکز متخصصان آموزش و بالین در جهت کاهش فاصله بین تئوری و عمل افزایش یابد. همچنین آموزش قاطعیت باید جزء لاینفک آمادگی دانشجویان شود. ساختار دقیق و شیوه ارائه این آموزش نیاز به تحقیق و بررسی دارد.

واژه های کلیدی: قاطعیت، اضطراب، دانشجویان پرستاری و مامایی

فهرست مطالب

عنوان صفحه

فصل اول:

- زمینه و اهمیت پژوهش ۲
- هدف کلی ۱۱
- اهداف ویژه ۱۱
- سوالات پژوهش ۱۲
- فرضیات پژوهش ۱۳
- پیش فرض ها ۱۳
- تعریف واژه ها ۱۴

فصل دوم:

دانستنی های موجود در مورد پژوهش

- چارچوب ۱۸
- مروری بر مطالعات ۷۹

فصل سوم:

روش انجام پژوهش

- نوع پژوهش ۱۰۰
- جامعه پژوهش ۱۰۰
- روش نمونه گیری ۱۰۱
- روش تعیین حجم نمونه ۱۰۱
- نمونه پژوهش ۱۰۱

۱۰۲	مشخصات واحد های مورد پژوهش
۱۰۲	محیط پژوهش
۱۰۲	ابزار گردآوری داده ها
۱۰۵	روش تعیین اعتبار و اعتماد علمی ابزار گردآوری داده ها
۱۰۶	روش گردآوری داده ها
۱۰۷	روش تجزیه و تحلیل داده ها
۱۰۹	ملاحظات اخلاقی
۱۰۹	محدودیت ها

فصل چهارم:

یافته های پژوهش

۱۱۱	جداول و نمودار ها
-----	-------	-------------------

فصل پنجم:

نتایج پژوهش

۱۸۶	تجزیه و تحلیل و تفسیر یافته ها
۲۰۶	نتیجه گیری نهایی
۲۱۰	کاربرد یافته ها
۲۱۲	پیشنهادات
۲۱۵	فهرست منابع فارسی
۲۱۹	فهرست منابع انگلیسی

پیوست ها:

پیوست شماره (۱): چکیده پژوهش به زبان انگلیسی

پیوست شماره (۲): ابزار گردآوری داده ها

فهرست جداول

- جدول شماره ۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی سن دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۱۲
- جدول شماره ۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی جنس دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی تهران در سال ۱۳۸۶..... ۱۱۳
- جدول شماره ۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی وضعیت تاهل دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۱۴
- جدول شماره ۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی تحصیلات همسر دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۱۵
- جدول شماره ۵: توزیع فراوانی مطلق و نسبی شغل همسر دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۱۶
- جدول شماره ۶: توزیع فراوانی مطلق و نسبی داشتن بچه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۱۷
- جدول شماره ۷: توزیع فراوانی مطلق و نسبی تعداد بچه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۱۸
- جدول شماره ۸: توزیع فراوانی مطلق و نسبی سال تحصیلی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۱۹
- جدول شماره ۹: توزیع فراوانی مطلق و نسبی تعداد اعضای خانواده دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۲۰
- جدول شماره ۱۰: توزیع فراوانی مطلق و نسبی رتبه تولد دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۲۱
- جدول شماره ۱۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی حیات والدین دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۲۲
- جدول شماره ۱۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی تحصیلات پدر دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۲۳
- جدول شماره ۱۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی شغل پدر دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۲۴
- جدول شماره ۱۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی تحصیلات مادر دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۲۵
- جدول شماره ۱۵: توزیع فراوانی مطلق و نسبی شغل مادر دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۲۶
- جدول شماره ۱۶: توزیع فراوانی مطلق و نسبی علاقه به رشته تحصیلی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶..... ۱۲۷

جدول شماره ۱۷ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی درآمد خانواده دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته

تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۲۸

جدول شماره ۱۸ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی اشتغال در کنار تحصیل دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر

حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۲۹

جدول شماره ۱۹ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی نگرش خانواده نسبت به رشته دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی

تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۳۰

جدول شماره ۲۰ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی مکان اسکان دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته

تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۳۱

جدول شماره ۲۱ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی مشارکت در تصمیم گیری های خانواده دانشجویان دانشکده پرستاری و

مامایی تهران بر حسب رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۳۲

جدول شماره ۲۲ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی تجربه استرس دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب

رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۳۳

جدول شماره ۲۳ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته

تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۳۴

جدول شماره ۲۴ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران بر حسب رشته

تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۳۵

جدول شماره ۲۵ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته

تحصیلی و سن در سال ۱۳۸۶ ۱۳۶

جدول شماره ۱-۲۵: مقایسه زوج گروههای سنی با قاطعیت در دانشجویان پرستاری ۱۳۷

جدول شماره ۲۶ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی تهران به

تفکیک جنس در سال ۱۳۸۶ ۱۳۸

جدول شماره ۲۷ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته

تحصیلی و وضعیت تاهل در سال ۱۳۸۶ ۱۳۹

جدول شماره ۲۸ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته

تحصیلی و سال تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۴۰

جدول شماره ۱-۲۸: مقایسه زوج گروههای سال تحصیلی با قاطعیت در دانشجویان پرستاری ۱۴۱

جدول شماره ۲۹ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته

تحصیلی و تعداد اعضاء خانواده در سال ۱۳۸۶ ۱۴۲

جدول شماره ۳۰ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته

تحصیلی و رتبه تولد در سال ۱۳۸۶ ۱۴۳

جدول شماره ۳۱ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته

تحصیلی و حیات والدین در سال ۱۳۸۶ ۱۴۴

جدول شماره ۳۲ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته

تحصیلی و تحصیلات پدر در سال ۱۳۸۶ ۱۴۵

- جدول شماره ۳۳ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و شغل پدر در سال ۱۳۸۶ ۱۴۶
- جدول شماره ۳۴ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و تحصیلات مادر در سال ۱۳۸۶ ۱۴۷
- جدول شماره ۳۵ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و شغل مادر در سال ۱۳۸۶ ۱۴۸
- جدول شماره ۳۶ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و علاقه به رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۴۹
- جدول شماره ۱-۳۶: مقایسه زوج گروههای علاقه به رشته تحصیلی با قاطعیت در دانشجویان مامایی ۱۵۰
- جدول شماره ۳۷ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و رضایت از درآمد خانواده در سال ۱۳۸۶ ۱۵۱
- جدول شماره ۳۸ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و اشتغال در کنار تحصیل در سال ۱۳۸۶ ۱۵۲
- جدول شماره ۳۹ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و نگرش خانواده نسبت به رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۵۳
- جدول شماره ۴۰ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و مکان اسکان در سال ۱۳۸۶ ۱۵۴
- جدول شماره ۴۱ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و مشارکت در تصمیم گیری در سال ۱۳۸۶ ۱۵۵
- جدول شماره ۴۲ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و تجربه استرس در سال ۱۳۸۶ ۱۵۶
- جدول شماره ۴۳ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و سن در سال ۱۳۸۶ ۱۵۷
- جدول شماره ۴۴ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و جنس در سال ۱۳۸۶ ۱۵۸
- جدول شماره ۴۵ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و وضعیت تاهل در سال ۱۳۸۶ ۱۵۹
- جدول شماره ۴۶ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و سال تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۶۰
- جدول شماره ۴۷ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و تعداد اعضاء خانواده در سال ۱۳۸۶ ۱۶۱
- جدول شماره ۴۸ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و رتبه تولد در سال ۱۳۸۶ ۱۶۲
- جدول شماره ۴۹ : توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و حیات والدین در سال ۱۳۸۶ ۱۶۳

- جدول شماره ۱-۴۹: مقایسه زوج گروههای حیات والدین با اضطراب در دانشجویان مامایی ۱۶۴
- جدول شماره ۵۰: توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و تحصیلات پدر در سال ۱۳۸۶ ۱۶۵
- جدول شماره ۱-۵۰: مقایسه زوج گروههای تحصیلات پدر با اضطراب در دانشجویان مامایی ۱۶۶
- جدول شماره ۵۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و شغل پدر در سال ۱۳۸۶ ۱۶۷
- جدول شماره ۵۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و تحصیلات مادر در سال ۱۳۸۶ ۱۶۸
- شماره ۵۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و شغل مادر در سال ۱۳۸۶ ۱۶۹
- جدول شماره ۵۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و علاقه به رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۷۰
- جدول شماره ۱-۵۴: مقایسه زوج گروههای علاقه به رشته تحصیلی با اضطراب در دانشجویان مامایی ۱۷۱
- جدول شماره ۵۵: توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و درآمد خانواده در سال ۱۳۸۶ ۱۷۲
- جدول شماره ۱-۵۵: مقایسه زوج گروههای میزان درآمد خانواده با اضطراب در دانشجویان مامایی ۱۷۳
- جدول شماره ۵۶: توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و اشتغال در کنار تحصیل در سال ۱۳۸۶ ۱۷۴
- جدول شماره ۵۷: توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و نگرش خانواده نسبت به رشته تحصیلی در سال ۱۳۸۶ ۱۷۵
- جدول شماره ۱-۵۷: مقایسه زوج گروههای نگرش خانواده نسبت به رشته تحصیلی با اضطراب در دانشجویان مامایی ۱۷۶
- جدول شماره ۵۸: توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و مکان اسکان در سال ۱۳۸۶ ۱۷۷
- جدول شماره ۵۹: توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و مشارکت در تصمیم گیری در سال ۱۳۸۶ ۱۷۸
- جدول شماره ۶۰: توزیع فراوانی مطلق و نسبی اضطراب دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و تجربه استرس در سال ۱۳۸۶ ۱۷۹
- جدول شماره ۶۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک سال تفکیک سال تحصیلی و اضطراب در سال ۱۳۸۶ ۱۸۰
- جدول شماره ۶۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان مامایی دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک سال تحصیلی و اضطراب در سال ۱۳۸۶ ۱۸۲
- جدول شماره ۶۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی قاطعیت دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی تهران به تفکیک رشته تحصیلی و اضطراب در سال ۱۳۸۶ ۱۸۴

فصل اول

زمینه پژوهش

«زمینه پژوهش»

انسان موجودی است اجتماعی و نیازمند برقراری ارتباط با دیگران، امروزه داشتن مهارت اجتماعی و توانایی برقراری ارتباط متقابل، با توجه به گستردگی و پیچیدگی تعاملات بین افراد، از ملزومات زندگی اجتماعی است. در حال حاضر که از عصر ماشین به دنیای ارتباطات پای گذاشته ایم، عدم برقراری ارتباط صحیح و درک همدلانه از این عصر موجب درگیریهای شغلی، فشارهای خانوادگی، عدم امنیت و آسایش و موجب نگرانی می شود (نوابی، ۱۳۸۲، ص ۴۸) به همین دلیل انسان همواره سعی می کند تا مهارتهایی جهت تسهیل ارتباط خود با دیگران کسب نماید و بر تکامل شخصیتی خود بیافزاید. قاطعیت^۱ (ابراز وجود) از جمله این مهارت ها است که در روابط بین فردی نقش گسترده ای داشته و رفتارهایی از قبیل استقلال، اعتماد به نفس و خود آگاهی را در فرد تقویت می کند (کیلکوس^۲، ۱۹۹۰، ص ۱۴۴).

قاطعیت از مهمترین و اساسی ترین مهارت های اجتماعی است که بخشی از مفهوم گسترده مهارت های بین فردی و رفتاری را تشکیل می دهد (گیست^۳ و همکاران، ۱۹۹۱، ص ۸۳۷)، آنجا که اشخاص احساسات مثبت و منفی خود را بدون تجاوز به حقوق دیگران بیان می کنند (پترسون^۴ و همکاران، ۲۰۰۲، ص ۱۰).

قاطعیت به این معنا است که افراد در یک چارچوب منظم بر اساس اهداف مشخص با دیگران ارتباط برقرار نمایند، ارتباطی که بر اساس اعتماد، خلاقیت، وظیفه شناسی و حفظ خصوصیات حرفه ای باشد (استن هوپ و لنکستور^۵، ۲۰۰۰، ص ۶۲۱). قاطعیت راهی است جهت تصدیق و حفظ ارزش و شان و

^۱ - Assertiveness

^۲ - killkus

^۳ - Gist

^۴ - Paterson

^۵ - Stanhope & Lancaster

احترام به شخصیت خود و دیگران، در واقع سطح قاطعیت تعیین کننده^۶ سطح اعتماد به نفس افراد است (گدیس^۶، ۲۰۰۷، ص ۱۹).

شخص قاطع حقوق خویش را شناخته و از آن دفاع می کند و نیاز ها، ارزش ها، نگرانی ها و عقایدش را به شیوه^۷ مستقیم و مناسب ابراز می نماید، این اشخاص افرادی رو راست، بدون پیچیدگی و صبور هستند که احساسات دیگران را مورد توجه قرار می دهند و در هنگام ارضاء نیاز های خود به خواسته های دیگران تعدی نمی کنند (سیوارد^۷، ۲۰۰۲، ص ۱۹۵).

امروزه وجود قاطعیت برای یک ارتباط مناسب و شایسته بسیار با اهمیت تشخیص داده شده است (هارجی و دیکسون^۸، ۲۰۰۴، ص ۵۴۲). اصولاً موفقیت فرد در زندگی شغلی به الگوهای رفتار ارتباطی وی بستگی دارد، پرخاشگری فرد را از موفقیت باز می دارد و قاطعیت، او را به آن نایل می کند. موفقیت سازمان نیز مرهون ارتباط خوب و آسان و درست با سازمان است (قراملکی، ۱۳۸۲، ص ۴۳). ویلسون^۹ (۱۹۹۷) بیان می کند برقراری ارتباط صحیح یک اصل و اساس موثر در عملکرد بالینی است (ص ۱۰۶۹) و برای رسیدن به مراقبت مناسب، پرستار نیاز به آن دارد که ارتباط قاطعانه، باز و صادقانه ای برقرار نموده، به ارزشهای فردی و حرفه ای احترام گذاشته و نسبت به تفاوت های افراد حساس باشد (عباس زاده ۱۳۸۱ به نقل از روزداهی^{۱۰}، ص ۵۰). به عقیده مک کیب و تیمینس^{۱۱} (۲۰۰۳) جهت ارتباط موثر بیمار - پرستار قاطعیت امری ضروری است و توسعه و رشد قاطعیت در توسعه حرفه پرستاری یاری کننده است (ص ۳۰).

6 - Gaddis

7 - Seaward

8 - Hargie, Dickson

9 - Wilson

10 - Rosdahi

11 - McCabe, Timmins

تیمینس و مک کیب^{۱۲} (۲۰۰۵) به نقل از کانتر^{۱۳} گزارش می کنند که رفتارهای مطیعانه، پرخاشگری یا پرخاشگری غیر مستقیم که مغایر با قاطعیت است منجر به سطوح نامناسب ارتباط می گردد(ص ۶۲) و نیز پویرازیلی^{۱۴} و همکاران(۲۰۰۲) گزارش می کنند که قاطع نبودن دانشجویان مانع و نقصی در زمینه ارتباط آنان با اساتید، مشاوران و همکلاسی هایشان می شود(ص ۶۳۳). همچنین هیسائو^{۱۵} (۱۹۹۲) لی^{۱۶} (۱۹۹۳) گزارش کردند یکی از بزرگترین مشکلات روانی دانشجویان در سطوح آموزش عالی، عدم برقراری ارتباط مناسب می باشد(لین^{۱۷} و همکاران، ۲۰۰۴، ص ۶۵۷). دانشجویان با سطوح بالای قاطعیت مشکلات سازگاری کمتر داشته و کمتر از تنهایی رنج می برند. این دانشجویان همچنین از نظر تحصیلی خودکارآمدی بیشتری دارند که احتمالاً ناشی از تعاملات تحصیلی بیشتر و یافتن کمک در زمینه تحصیل می باشد (پویرازیلی و همکاران، ۲۰۰۲، ص ۶۳۳).

قاطعیت به علت نتایج مثبتی که به همراه دارد یک رفتار با ارزش در پرستاری محسوب می شود نتایجی از قبیل: افزایش مهارت های رهبری(میلستید^{۱۸}، ۱۹۹۶، ص ۳۰)، افزایش رضایت شغلی(کریچ و بویل^{۱۹}، ۱۹۸۵)، اجتناب از اهمال و مسامحه در مراقبت از بیمار(پوروچ و مک اینتوش^{۲۰}، ۱۹۹۵، ص ۱۱۳)، کاهش استرس شغلی (باور^{۲۱}، ۱۹۹۹، ص ۵)، افزایش کارایی پرستاران در زمان تغییر شرایط (بنتون^{۲۲}، ۱۹۹۹، ص ۴۸) و آگاهی و بینش وسیع تر راجع به فاکتور هایی که در سبک های پاسخ گویی ضروری می باشد(مک کارتن، هارجی^{۲۳}، ۲۰۰۴، ص ۷۰۷).

12 - Timmins,McCabe

13 - Kanter

14 - Poyrazili

15 - Hisao

16 - Lee

17 - Lin

18 - Milstead

19 - Creech,Boyle

20 - Poroch, McIntosh

21 - Bower

22 - Benton

23 - McCartan, Hargie

قاطعیت ویژگی کلیدی برای پرستاران است که بدون آن نمی توانند به استقلال واقعی (کینان^{۲۴}، ۱۹۹۹، ص ۱۴۲)، موقعیت حرفه ای (پارکین^{۲۵}، ۱۹۹۵، ص ۵۶۱) و قدرت و اختیار (فولتن^{۲۶}، ۱۹۹۷) دست یابند (بگلی، گلاکن^{۲۷}، ۲۰۰۴، ص ۵۰۲).

در رشته پرستاری و مامایی، توانایی ارائه پاسخ قاطعانه مناسب در موقعیت های بحرانی یا بالقوه خطرناک یک مهارت حیاتی و نجات دهنده^{۲۸} زندگی بیماران می باشد و به گزارش بگلی و گلاکن (۲۰۰۴) سرویس های بهداشتی در قرن ۲۱ نیاز به پرستاران قاطع جهت فراهم کردن نیازهای مددجویانشان دارند (ص ۵۰۷). به عقیده رزنبرگ^{۲۸} به نقل از کمیل^{۲۹} و همکاران (۲۰۰۶) کمبود احساس قاطعیت در مراقبت کنندگان، در زمان رویارویی با یک موقعیت سخت سبب تشویش و اضطراب بیشتر آنها می شود (ص ۲۷). با رفتار قاطعانه می توان بدون لطمه وارد کردن به روابط حرفه ای ارتباط مناسب برقرار کرده و از حقوق بیمار حمایت کرد (گدیس، ۲۰۰۷، ص ۱۵) همچنین فارغ التحصیلان پرستاری به منظور بدست آوردن شغل، ارتقاء و توسعه آن و افزایش اعتماد به نفس نیاز به قاطعیت دارند (کمیل و همکاران، ۲۰۰۶، ص ۲۸).

پترسون به نقل از ساندل^{۳۰} (۱۹۸۱) گزارش می کند که اغلب کارکنان کادر بهداشت در برابر دیگر کارکنان حرفه خود تسلیم هستند، و در بیان عقاید و یا مخالفت با پزشکان حتی در حیطه های تخصصی خود در مراقبت از بیماران دچار مشکل می باشند (۲۰۰۲، ص ۱۰). پرستاران بطور سنتی یاد گرفته اند که یاوران مطیع و راضی و خشنودی برای پزشکان باشند (سالتر^{۳۱}، ۱۹۹۰، پوروچ و مکینتاش^{۳۲} ۱۹۹۵، ص ۱۱۴). متأسفانه مطالعات روی همکاری پرستاران برای مراقبت چند دیسپلینی نشان می دهد

24 - Keenan

25 - Parkin

26 - Fulton

27 - Begley, Glacken

28 - Rozenberg

29 - Kamile

30 - Sandel

31 - Salter

32 - Poroch, McIntosh

که آنها ندرتا عقایدشان را در طی ویزیت های بخش توسط پزشکان، بیان می کنند(بوسبای و گیل کریست^{۳۳}، ۱۹۹۲، ص ۳۴) و مکالمه آنان با پزشکان درجه ای از تسلیم و کمبود قاطعیت را نشان می دهد(پورتر^{۳۴}، ۱۹۹۲، ص ۷۲۰).

از طرفی اختلالات اضطرابی یکی از شایعترین اختلالات روان پزشکی است بطوریکه در ایالت متحده آمریکا سالانه بیش از ۲۳ میلیون نفر به آن مبتلا می شوند بطوریکه از هر چهار نفر، یک نفر با آن درگیر است (ورنا، کارسون^{۳۵}، ۲۰۰۰، ص ۴۵۴) همچنین در کل، میزان شیوع اختلالات اضطرابی حدود ۷/۳٪ می باشد و ۱۴/۶٪ از افراد در طول دوره زندگی خود به درجه ای از اختلالات اضطرابی مبتلا می شوند(دیکستین^{۳۶}، ۲۰۰۰، ص ۱۲۸۷).

گزارش اخیر سازمان بهداشت جهانی نشان دهنده آن است که اختلالات روانی ۱۰ درصد جامعه بالغین را گرفتار نموده است. در ایران شیوع اختلالات روانی در جامعه بالغین ۲۱ درصد، در گروه سنی ۱۵-۲۴ سال ۱۷/۶ درصد و در گروه محصل و دانشجو ۱۵/۶ درصد گزارش شده است(باقری یزدی، ۱۳۷۴، ص ۳۰). مطالعات مختلف در ایران نیز شیوع اختلالات روانی را در دانشجویان بین ۱۲/۷۵ تا ۳۰/۴۴ درصد گزارش کرده اند(باقری یزدی، بوالهروی، پیروی، ۱۳۷۴، ص ۳۰، دستجردی، خزاعی، ۱۳۸۰، ص ۳۴). نتایج حاصل از یک مطالعه دیگر در سال ۱۳۷۸ که توسط نور بالا انجام شد، نشان داد که ۳۵ درصد از دانشجویان در زمینه اضطراب، ترس از شکست، احساس افسردگی، دست پاچگی و ترس از سخن گفتن در جمع (ابراز وجود) خود را مسئله دار و نیازمند کمک می دانستند(ص ۷-۱۰). همچنین از جمله مشکلات پیش روی جوانان در حال تحصیل، اضطراب، افسردگی، خصومت، پرخاشگری و قاطعیت پایین می باشد (دادجو، ۱۳۷۶، ص ۲۲-۲۶).

³³ - Busby, Gilchrist

³⁴ - Porter

³⁵ - Verna, Carson

³⁶ - Dickestin

در فرایند رشد و توسعه اجتماعی، فرهنگی و اجتماعی جوامع، نیروی انسانی کارآمد نقش تعیین کننده ای ایفا می کند. بدون شک توجه به جنبه های مختلف زندگی نیروهای تحصیل کرده از عوامل مهم این توسعه می باشد (دادجو، ۱۳۷۶، ص ۲۲). اضطرابی که در حین تحصیل دانشجویان رخ می دهد مهم ترین نوع اضطراب در این سنین است که سلامت روان دانشجویان را تهدید کرده و بر کارآمدی و شکوفایی استعدادها، شکل گیری شخصیت و هویت اجتماعی آنان تاثیر سوء می گذارد (ایندر بیزن^{۳۷}، ۱۹۹۵، ص ۳۸۶). از جمله دانشجویانی که به طور بالقوه خطر اضطراب آنها را تهدید می کند دانشجویان پرستاری و مامایی می باشند. اضطراب دانشجویان پرستاری و مامایی با رقابت آنان با همکلاسیهایشان، نحوه کار اساتید، تکالیف، امتحان و سختگیریهای نامناسب، مسایل مربوط به ناکامی و شکست، روابط اجتماعی با همنوعان، اساتید و والدین و وضعیت درسی و نگرانی نسبت به آینده شغلی ارتباط دارد (ابزاری، ۱۳۷۶، ص ۴۵).

از طرف دیگر دانشجویان پرستاری و مامایی در محیط بالین هر روز شاهد رنج های فراوان، سوگ ها و ناراحتی های مردم هستند و موقعیت های ویژه بیمارستانی نظیر آه و ناله بیماران، بدحال شدن و فوت آنها، بیخوابی، عدم اطمینان و اختلال در روابط بین فردی در تمامی سطوح، باعث افزایش تنیدگی و چرخه معیوب اضطراب در آنها میشود و این تنیدگی و اضطراب بر سایر پرستاران و ماماها اثر گذاشته و بازده کاری کل سیستم یعنی نحوه مراقبت و کیفیت آنها را تحت الشعاع قرار می دهد (اتونگ^{۳۸}، ۱۹۹۵، ص ۳۳۱-۳۳۲، ۷۳۱).

وجود همزمان اضطراب بالا و قاطعیت پایین در دانشجویان پرستاری و مامایی باعث اختلال در عملکرد تحصیلی، وقفه در یادگیری، تضعیف توانایی و عدم شکوفایی استعدادهایشان شده و نه تنها سلامت روان آنها را به خطر می اندازد، بلکه آنان را از یک زندگی سالم و شکوفا بازداشته و به جای میل

³⁷ - Inder bitzen

³⁸ - Otong

به رشد، تعالی و پویایی شخصیت به سمت بیماری سوق خواهد داد (ورلی^{۳۹}، ۱۹۹۷، ص ۱۱۲-۱۱۸) همچنین گلداسمیت، مک فال^{۴۰} (۱۹۹۵) در پژوهشی در این زمینه بیان می کنند که ۶۰ درصد دانشجویان از ناتوانی در ابراز وجود و کم رویی رنج می برند و این ناتوانی در ۴۰٪ موارد بر یادگیری و کارایی عملی آنها تاثیر گذاشته است (ص ۵۱).

پترسون و همکاران (۲۰۰۲) گزارش می کنند که ارتباط بین قاطعیت و اضطراب بین فردی واضح و روشن نمی باشد (ص ۹). همچنین تحقیقات انجام شده در رابطه با میزان اضطراب، قاطعیت و آموزش قاطعیت نتایج متناقضی به همراه داشته است بطوریکه نتایج تحقیق اسچن^{۴۱} (۱۹۹۷) بر روی ۳۷۰ بیمار روانی در آمریکا نشان داد که آموزش قاطعیت میزان اضطراب آنها را کم و قاطعیت آنها را افزایش داده است (ص ۴۶) نتایج تحقیق وایز^{۴۲} و همکاران (۱۹۹۱) بر روی نوجوانان مضطرب نشان داد که آموزش قاطعیت میزان قاطعیت آنها را افزایش داده است ولی تاثیری بر میزان اضطراب آنها نداشته است (ص ۲۳۳) و تحقیقات انجام شده توسط استفان^{۴۳} (۱۹۹۷) بر روی دانشجویان پرستاری نشان داد که آموزش قاطعیت، قاطعیت را افزایش ولی روی اضطراب آنها تاثیری نداشته است (ص ۳۱۲) و نیز پترسون و همکاران (۲۰۰۲) گزارش کردند رفتار قاطعانه به طور معکوس با میزان اضطراب کارشناسان تغذیه مرتبط است (ص ۹).

مطالعات گذشته راجع به قاطعیت بیان می کنند که پرستاران بطور کلی غیر قاطع هستند (مک کارتن و هارجی، ۲۰۰۴، ص ۷۰۷) بطوریکه در بیان علل رفتارهای غیر قاطعانه در پرستاران می توان به عواملی همچون سیستم آموزش سنتی، نظام سلسله مراتبی، تشویق برخوردهای عاطفی به جای تجزیه و تحلیل منطقی رویدادها، اجتناب از درگیر شدن در بحران و تشویق رفتارهای غیر قاطعانه اشاره کرد. به پرستاران

39 - Worly

40 - Goldsmith, McFall

41 - Aschen

42 - Wise

43 - Stephens